

G-5 (2024) Frankrijk, botanische scharrelvakantie in de Monts du Forez.

Jan Jansen heeft hier eind jaren '80 vegetatiekundig onderzoek gedaan en kent veel plekken die de moeite waard zijn. In 2021 hebben Jan en Herman het gebied opnieuw bezocht en in 2022 hebben zij hier een KNNV-reis georganiseerd. Jan was er ook in 2023. Met de recent opgedane kennis en contacten hopen we nu nog meer te zien dan bij eerdere bezoeken.

Weide in de Monts du Forez.

Het bijzondere van de Monts du Forez is dat heel veel soorten die bij ons zeldzaam zijn, hier gemakkelijk te zien zijn in de rijkgeschakeerde landschappen. Het lijkt wat op de Vogezes, maar is minder toeristisch en behoort tot “La France profonde”, het eenvoudige Franse platteland.

We bezoeken terreinen met hoge biodiversiteit en kunnen al kuierend veel waarnemen over geringe afstanden. We letten op alles wat de moeite waard is, variërend van detail tot landschapsniveau. De nadruk ligt op de flora, maar de fauna wordt zeker niet genegeerd. Het aantal kernlocaties per dag is gering. We lopen niet meer dan twee, drie km per dag. Mocht er eens behoefte zijn aan een lange wandeling dan kan dat o.l.v. Herman. De bestemmingen zijn zo gekozen dat er lokaal gescharreld kan worden én dat er mogelijkheden zijn om van daaruit wel een lange wandeling te maken.

We reizen per trein vanuit Breda naar Lyon en vertrekken daar met twee busjes naar onze verblijfplaats. Ontbijt en diner is in het hotel en de lunch in het veld. Het lunchpakket krijgen we mee van het hotel. Met dieetwensen wordt rekening gehouden. We verblijven in een

verbouwd kloosterhotel, dat hooggelegen is en volledig omringd wordt door de natuur. Vóór vertrek of na terugkomst van de dagexcursie is er voor wie dat wil, ook gelegenheid om de directe omgeving te verkennen.

De Monts du Forez zijn gelegen in het noordoostelijke deel van het Centraal Massief op de grens van de departementen Loire en Puy-de-Dôme, ca. 100 km westelijk van Lyon en ca. 80 km oostelijk van Clermont-Ferrand. Het is een typisch middelgebergte van Hercynische oorsprong met een top van 1634 m (Pierre-sur-Haute). De flanken van de noord-zuid verlopende bergketen zijn ongeveer tot 1300 m bebost of in cultuur gebracht; in de omgeving van de top reiken de bossen echter tot 1500 m. De boven de bosgrens gesitueerde zone van de “hautes chaumes” omvat kruidenrijke heiden, zomerweiden, hooilanden, ruigtekruidenbegroeiingen en venen. Oostelijk ligt de Plaine du Forez waar de Loire stroomt met haar oibossen, aan de westzijde het laagland van de Dore en de Allier.

De Col du Béal.

De hautes chaumes zijn gevormd door pastorale tradities die teruggaan tot de Romeinse tijd. Ze bereikten grote oppervlakten als gevolg van ontbossing en in de Middeleeuwen werden ze intensief gebruikt. Herders beheerden hier toen veekuddes (voornamelijk runderen van het ras Ferrandaise). Verspreid over de chaumes liggen zomerboerderijen (“jasseries”). Elk jaar in mei verlieten families met kuddes de valleien en bereikten de zomerweiden rondom de jasseries waar o.a. kaas (Fourme) werd geproduceerd. Vanaf de jaren zestig, met de landbouwrevolutie, verloor de transhumance zijn aantrekkelijkheid en werden de chaumes

geleidelijk verlaten. De kudde wordt niet langer vrij over het gebied geleid, maar graast binnen verplaatsbare omheining. De laatste decennia worden er vooral schapen gehoed. Het klimaat is tamelijk instabiel. De westhellingen staan bijna loodrecht op de vochtige westenwinden, terwijl de oosthellingen meer beschut zijn (klimatologische dissymmetrie tussen oost en west). Als gevolg van de westenwinden kan zich in de winter sneeuw ophopen aan de oostzijde. In het verleden lagen er zelfs gletsjers en zijn er cirques ontstaan. Zo werd de Vallée du Fossat gevormd door een gletsjer en enkele sneeuwnissen herbergen nog gespecialiseerde vegetatie.

Er zijn ruwweg vier hoogtegordels te onderscheiden: planair tot 500 m, collien tot 700-900 m, montaan tot 1450-1520 m en subalpien boven 1470-1520 m.

De vegetatie kan grofweg verdeeld worden in vier hoofdgroepen:

1. Bossen. In de planaire zone o.a. ooijbossen, in de colliene zone vooral eikenbossen. In de montane zone zilversparrenbossen, beukenbossen en mengvormen (Zilverspar, Beuk, Gewone esdoorn, Berk).
2. Heiden en graslanden (montaan, subalpien). Het betreft verschillende typen van vaak zeer kruidenrijke heiden, hooilanden en schraalgraslanden.
3. Sorbus-struwelen en hoog opgaande kruidenbegroeiingen (vooral subalpien), hoofdzakelijk variërend van warmte-minnende tot vocht-minnende hoogopgaande subalpiene begroeiingen.
4. Vochtige milieus (bronnen, beken, rivieren) en diverse typen venen (vooral montaan, subalpien).

Nuttige links:

- [Parc Naturel Régional Le Livradois-Forez](#)
- [Kessler 2014 Flore forestière et subalpine de la RNR des Jasseries de Colleigne](#)
- [Proefschrift van Joop Schaminée](#). Subalpine heathlands and adjacent plant communities of the Monts du Forez.
- [Eenvoudig gidsje met overzicht van de flora en fauna](#)
- [Uitgebreid overzicht biodiversiteit met foto's](#).

Ferrandaise-runderen.

G-5 (2024) Reisgegevens.

Data:	dinsdag 11 juni t/m donderdag 20 juni 2024.
Aantal dagen:	10
Reisleiding:	Herman Sieben en Jan Jansen.
Reissom:	€ 1500,--
Toeslag 1-pkamer:	De reissom is (voorlopig) gebaseerd op de kosten voor 1-persoonskamers.
Inschrijfgeld:	€ 150,-- (Het inschrijfgeld is deel van de totale reissom).
Soort reis:	trein, busjes, hotel, volpension.
Thema:	biodiversiteit (m.n. planten en insecten)
Zwaarte:	1 schoentje (ook mogelijkheid voor langere en zwaardere wandelingen)
Aantal deelnemers:	minimaal 12, maximaal 12.
Informatie over boeking:	Cor Eenkema, email : secretaris@arc.knnv.nl
Informatie over reis:	Herman Sieben, email: h-sieben@home.nl
Opgave:	Vóór 1 december 2023.
Inschrijven:	in het hoofdmenu ziet U onder "Reizen 2024" een kopje "Inschrijving 2024": daar kunt U alle gegevens invullen ten behoeve van een inschrijving voor een van de reizen in 2024.